

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

29 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorii în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și Plîngău Alexandru și de către avocatul Bevziuc Rodica în numele părții vătămate Gheorghîța Andrei, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2020, în cauza penală în privința lui,

Coban Iurie

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 20.10.2016 – 19.06.2019;

Instanța de apel: 17.07.2019 – 19.06.2020;

Instanța de recurs: 02.11.2020 – 29.11.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 19 iunie 2019, Coban Iurie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (5) Cod penal și în baza acestei Legi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de Gheorghîța Andrei a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui suma de 25 500 de euro cu titlu de prejudiciu material, suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma 25 500 de euro, echivalentul în lei moldovenești conform cursului BNM la data executării hotărârii în această parte și suma de 60 000 de lei.

Acțiunea civilă în partea ce ține de încasarea sumei cu titlu de dobândă de întârziere a fost admisă în principiu.

În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a reținut că Coban Iurie, la 02 decembrie 2012, aflându-se pe teritoriul stației PECO „Rompetrol” situată pe str. M. Sadoveanu 2, mun. Chișinău, acționând intenționat, din interes material și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a lui Gheorghîța Andrei, folosindu-se de relațiile de încredere care s-au format cu acesta și prezentând

ultimului ca adevărată o faptă mincinoasă, privind deschiderea unei afaceri comune sub formă de import de blănuri din Turcia și comercializarea lor în piețele din mun. Chișinău, a primit de la Gheorghiuța Andrei suma de 25 000 de euro, ceea ce conform cursului valutar din acea perioadă constituie echivalentul a 399 750 de lei, iar după primirea banilor nominalizați, i-a însușit în interese personale, fapt prin care i-a produs lui Gheorghiuța Andrei daune în proporții deosebit de mari.

Astfel, prin acțiunile sale, Coban Iurie a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, escrocherie, după indicii calificativi „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune în proporții deosebit de mari”.

3. *Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Bernaz Alexandru în numele inculpatului Coban Iurie, solicitând admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei decizii de achitare a inculpatului de sub învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu respingerea acțiunii civile înaintate.*

3.1 *În motivarea cererii de apel avocatul a indicat următoarele argumente:*

- acuzațiile aduse lui Coban Iurie prin ordonanța de modificare a învinuirii în instanța de judecată din 04.10.2018 nu sunt concrete și contrare art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, dat fiind că acuzatorul de stat, incriminându-i lui Coban Iurie „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase”, nu a indicat în privința la ce era fapta mincinoasă: ori în privința naturii, ori în privința calităților substanțiale ale obiectului, ori în privința părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean;

- prin neindicarea în ordonanța din 04.10.2018 a semnelor calificative ale escrocheriei stabilite de art. 190 Cod penal în redacția Legii nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, a fost încălcat dreptul lui Coban Iurie la apărare, garantat prin art.17 Cod de procedură penală, cât și dreptul la un proces echitabil, garantat prin art.6 CEDO;

- instanța de fond nu s-a expus asupra motivului că la finisarea cercetării judecătorești, contrar art. 373 alin. (3) Cod de procedură penală, acuzatorul de stat nu a dat citirii conținutului probelor acuzării, limitându-se doar la pronunțarea denumirii probelor și a datei întocmirii acestora, fără a le citi;

- instanța nu s-a expus referitor la existența la materialele cauzei a raportului ofițerului superior de investigații Ion Cotoman din 23.09.2013 (vol.I, f.d.48);

- în ordonanța privind începerea urmăririi penale din 26.11.2013 (vol.I, f.d.1) a fost indicată fapta infracțională ca pe o faptă deja constatată și săvârșită de o persoană concretă - Coban Iurie, iar aceste acte procesuale penale au produs efecte importante asupra situației lui Coban Iurie, conținând o acuzație penală implicită;

- în situația când termenul urmăririi penale a fost întrerupt, toate actele procesuale penale efectuate începând cu 27 februarie 2015 sunt lovite de nulitate în baza art. 251 alin.(1) Cod de procedură penală, fiind obținute cu încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal;

- la etapa urmăririi penale martorul Popa Roman nu a fost audiat asupra semnelor și particularităților distinctive după care acesta putea să recunoască pe persoana pe care l-a văzut în decembrie 2012 la stația PECO;

- fiind audiat la etapa cercetării judecătorești, martorul I. Lupu a declarat că „fiind la stația PECO, Iurie Coban nu s-a prezentat. Nu știu de unde am aflat numele Iurie”;

- există dubii în ce privește veridicitatea declarațiilor părții vătămate Gheorghiuța Andrei;

- instanța de fond nu s-a pronunțat asupra circumstanțelor declarate de inculpatul Iurie Coban;

- instanța a dat apreciere neîntemeiată declarațiilor martorilor Senol Yildiz și Valentin Cucoș;

- instanța a conchis neîntemeiat de a admite acțiunea civilă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2020 a fost admis apelul avocatului Bernaz Alexandru în interesele inculpatului Coban Iurie, casată integral sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 19 iunie 2019 cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia Coban Iurie a fost achitat de sub învinuirea în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că nu există faptul infracțiunii.

4.1 Pentru a decide astfel instanța de apel a statuat că:

Organul de urmărire penală a calificat (a se vedea inclusiv ordonanța de modificare a învinuirii în instanța de judecată, f.d.105 – 106, vol. III) fapta incriminată inculpatului Coban Iurie în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, adică escrocheria, după indicii calificativi „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune în proporții deosebit de mari”.

Instanța de apel a reținut că prima instanță a conchis eronat că inculpatul Coban Iurie este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, după semnele calificative „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune în proporții deosebit de mari”.

Contrar concluziei primei instanțe și organului de urmărire penală, instanța de apel a constatat că nu există faptul infracțiunii, iar inculpatul Coban Iurie urmează a fi achitat de învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (5) Cod penal, or procurorul nu a prezentat probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar demonstra că fapta prejudiciabilă există.

Instanța de apel a menționat că acuzarea nu a demonstrat în afara oricărui dubiu rezonabil că inculpatul Coban Iurie a primit, de fapt, suma de 25 000 de

euro de la Gheorghiuța Andrei. La caz, nu a fost prezentată nici o probă concludentă, pertinentă și veridică care ar demonstra că inculpatul Coban Iurie a dobândit ilicit bunurile altei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în proporții deosebit de mari.

S-a reținut că la etapa cercetării judecătorești, acuzatorul de stat a prezentat ordonanța de modificare a învinuirii din 04.10.2018, prin care lui Coban Iurie i-a fost înaintată învinuirea în baza art.190 alin.(5) Cod penal, și anume că la 02 decembrie 2012, aflându-se pe teritoriul stației Rompetrol de pe str. M. Sadoveanu 2 din mun. Chișinău, Coban Iurie, acționând intenționat, din interes material și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a lui Gheorghiuța Andrei, folosindu-se de relațiile de încredere care s-au format cu acesta și prezentând ultimului ca adevărată o faptă mincinoasă privind deschiderea unei afaceri comune sub formă de import de blănuri din Turcia și comercializarea lor în piețele din mun. Chișinău, a primit de la Gheorghiuța Andrei suma de 25 000 euro, ceea ce conform cursului valutar din acea perioadă constituie echivalentul a 399750 lei, iar după primirea banilor nominalizați, a însușit sursele bănești dobândite în interese personale, fapt prin care i-a produs lui Gheorghiuța Andrei daune în proporții deosebit de mari. Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Coban Iurie ar fi săvârșit escrocheria, adică „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune în proporții deosebit de mari”.

În speță, instanța de apel atestă că contrar prevederilor art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, învinuirea nu este concretă, or încriminându-i lui Coban Iurie „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase”, partea acuzării nu a indicat la ce se referă fapta mincinoasă – este în privința naturii, ori în privința calităților substanțiale ale obiectului, ori în privința părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al inculpatului.

Totodată, s-a subliniat că contrar prevederilor legale enunțate supra, la finisarea cercetării judecătorești, acuzatorul de stat nu a dat citirii conținutului documentelor și al proceselor verbale ale acțiunilor procesuale anexate la cauza penală în calitate de probe ale acuzării, limitându-se la pronunțarea denumirii probelor și a datei întocmirii acestora, fără a le citi, fapt care contravine prevederilor art. 384 alin. (4) Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel a mai constatat că prima instanță nu a dat apreciere declarațiilor inculpatului, precum că nu a luat bani de la partea vătămată, la 02 decembrie 2012 pe teritoriul stației Rompetrol de pe str. M. Sadoveanu 2 din mun. Chișinău.

În același context, instanța de apel constată că prima instanță a dat apreciere eronată declarațiilor martorilor oculari Lupu Igor și Popa Roman, ultimul fiind audiat, descriind circumstanțele participării la întâlnirea care ar fi

avut loc între partea vătămată și inculpat, a declarat că „a observat când acest domn a primit banii, i-a numărat față de Andrei, după care noi am plecat, dar acest domn a rămas pe loc”, la fel a declarat și martorul Lupu Igor.

Totodată, conform procesului-verbal de audiere a martorului Popa Roman din 04.02.2013, ziua precedentă depunerii plângerii de către partea vătămată, acesta a declarat că „după ce Andrei a transmis banii, acea persoană, cu banii, s-a urcat într-un taxi și a plecat, dar noi ne-am deplasat pe chestii personale”. De asemenea, declarații identice a dat la 04.02.2013 și martorul Lupu Igor. La fel, martorul Lupu Igor a declarat că la stația PECO banii i-a numărat partea vătămată Gheorghița Andrei, iar partea vătămată a declarat în instanța de judecată că banii au fost numărați de către inculpat. În declarațiile din 01.10.2013, martorul Popa Roman a indicat că întâlnirea a avut loc la stația PECO de pe str. Sadoveanu, iar la 23.10.2013 a declarat că nu ține minte strada. La etapa cercetării judecătorești, martorii Lupu Igor și Popa Roman au declarat că banii transmiși de partea vătămată nu erau înveliți, iar partea vătămată a declarat în instanța de fond că i-a transmis inculpatului suma de 25 000 de euro în pachet de hârtie. Astfel, declarațiile martorilor prezintă divergențe esențiale cu cele declarate de partea vătămată.

Instanța de apel a atestat prezența divergențelor și în declarațiile părții vătămate. Astfel, Gheorghița Andrei a încercat să ascundă circumstanțele întâlnirii sale cu Makeev Serghei în Republica Moldova și numai după ce ofițerul de urmărire penală a făcut referire la informația poliției de frontieră, din care rezultă că partea vătămată a traversat frontiera cu Makeev Serghei, în cadrul audierii suplimentare, Gheorghița Andrei a recunoscut că îl știe pe Gheorghița Andrei, care la sfârșitul anului 2012 a venit în Moldova și l-a rugat să-l însoțească în România, iar ulterior a recunoscut că împreună cu inculpatul și cu Makeev Serghei au fost la o cafea.

În acest context, Colegiul penal a apreciat ca fiind veridice declarațiile lui Iurie Coban cu referire la existența lui Makeev Serghei și relațiile de prietenie ale lui cu partea vătămată, aflarea lui în Chișinău la 27.11.2012, faptul că inculpatul cunoștea că Makeev Serghei urma să meargă în România și că acesta a plecat cu partea vătămată în Sankt-Petersburg, fapt confirmat și prin informația de la Poliția de frontieră despre ieșirea - intrarea lui Makeev Serghei din/în Republica Moldova (f.d.129, 131, vol.II), inclusiv împreună cu Gheorghița Andrei, Serbenko Oleg și Crăciun Ghenadie. Astfel, aflarea lui Gheorghița Andrei în perioada 30.11.2012 - 02.12.2012 în Sankt-Petersburg, probează declarațiile inculpatului că înainte de a pleca în Turcia, partea vătămată s-a deplasat în Sankt-Petersburg pentru a lua de la Makeev Serghei suma de 25 000 de euro, care ulterior a fost luată în Turcia și transmisă lui Șenol Yildiz pentru livrarea citricelor. La fel, declarațiile inculpatului despre prietenia cu partea vătămată se confirmă prin declarațiile martorului Crăciun Ghenadie, conform cărora, acesta, în calitate de șofer, împreună cu Șerbenko Oleg, i-au dus pe Gheorghița Andrei și Makeev Serghei în România în vederea obținerii

de către Makeev Serghei a cetățeniei României și a înțeles că ultimul, fiind din Sankt-Petersburg, era prieten cu partea vătămată. De asemenea, și martorul Șenol Yildiz a confirmat declarațiile inculpatului Coban Iurie, declarând că în octombrie-noiembrie 2012 a fost sunat de cunoscutul său Serghei din Sankt-Petersburg, cu care în 2009-2010 a avut afaceri comune și au discutat despre transportarea citricelor în Sankt-Petersburg. La fel, acesta a declarat că a făcut cunoștință cu inculpatul și cu partea vătămată în hotelul „Barîn” din Turcia. Persoana cu numele Andrei era trimisă de Serghei și avea cu sine 25 000 de euro ca avans pentru procurarea citricelor, iar inculpatul traducea discuția. Peste două ore o persoană necunoscută l-a sunat și i-a spus că trebuie să se întâlnească cu Gheorghîța Andrei într-un pasaj. Întâlnindu-se într-un pasaj, Șenol Yildiz i-a întors lui Gheorghîța Andrei suma de 25 000 de euro, iar Gheorghîța Andrei i-a spus că poate să cumpere portocale la un preț mai avantajos. Peste o săptămână Serghei l-a sunat și l-a întrebat dacă mandarinele și portocalele sunt gata să fie transportate, iar martorul i-a spus că „voi v-ați răzgândit, de aceea nu s-a primit nimic”. El nu a vorbit cu partea vătămată și cu inculpatul despre blănuri. Martorul Șenol Yildiz a dat declarații analogice și la audierea sa de către organele de drept din Turcia, care se conțin în procesul-verbal de audiere din 08.12.2015, întocmit ca urmare a expedierii comisiei rogatorii din partea Procuraturii Generale a Republicii Moldova.

În acest context, Colegiul penal reține că prin declarațiile martorului Șenol Yildiz se confirmă că Andrei Gheorghîța nu intenționa să facă afaceri cu blănuri, dar a reprezentat interesele lui Makeev Serghei pentru organizarea procurării citricelor din Turcia. La fel, martorul a confirmat că el a primit de la Gheorghîța Andrei suma de 25 000 de euro în calitate de avans, bani care erau transmiși de către Makeev Serghei prin intermediul părții vătămate.

Instanța de apel a menționat și declarațiile martorului Cucos Valentin, care în ședința instanței de fond a declarat că știe că inculpatul cu partea vătămată urmau să aducă fructe și legume din Turcia, dar Gheorghîța Andrei a rămas fără bani. Astfel, martorul în cauză nu a declarat nimic despre afacerea cu blănuri invocată de partea vătămată, iar banii pentru fructe și legume nu i-a luat inculpatul. Totodată, cu referire la martorul în cauză, prima instanță a invocat doar o parte din declarațiile acestuia.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către procurorii în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și Plîngău Alexandru și de către avocatul Bevziuc Rodica în numele părții vătămate Gheorghîța Andrei. Recurenții invocând incidența pct. 6 a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozițiivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2020 cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana)*

din 19 iunie 2019, privind condamnarea lui Coban Iurie Ion în temeiul art. 190 alin.(5) Cod penal.

5.1 *Procurorii recurenți în susținerea recursului ordinar declarat au invocat următoarele motive:*

- instanța de apel nu a ținut cont și nu a apreciat la justa valoare totalitatea probelor care demonstrează vinovăția inculpatului Coban Iurie de comiterea infracțiunii încriminate, eronat ajungând la concluzia despre achitarea inculpatului;

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor probelor invocate de acuzare;

- vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (5) Cod penal este demonstrată pe deplin prin cumulul de probe administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanțele judecătorești de fond și apel;

- instanța de apel nu a analizat cumulul de probe prin prisma art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor și respectiv a dedus eronat că inculpatul urmează a fi achitat, din motivul că nu există faptul infracțiunii;

- în speță există legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu cauzat, fiindcă inculpatul prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit ilicit sumele de bani cauzându-i victimei un prejudiciu în proporții deosebit de mari;

- acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal;

- declarațiile părții vătămate Gheorghita Andrei, sunt obiective și confirmate de martorii Lupu Igor, Popa Roman, Cucos Valentin cât și probele materiale, cum ar fi informația privind traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova a inculpatului Coban Iurie și a părții vătămate Gheorghita Andrei (prin care se adeverește că ultimii la 03.12.2012, ambii, au traversat frontiera de stat, ieșirea Aeroportul Internațional Chișinău, ruta Chișinău-Istanbul), totodată partea vătămată a intrat în țară la 04.12.2012, iar inculpatul la 05.12.2012, dispoziția de încasare nr. 197, emisă la 07.12.2012 și factura seria XA nr. 3063801 din 07.12.2012 (prin care se confirmă încasarea de la Coban Iurie a sumei de 471000 lei în beneficiul SRL "Ecoleasing" pentru achiziționarea automobilului de model "Mercedez-Benz E-220", adică peste 5 zile după ce a primit suma de 25000 euro de la partea vătămată), procesul-verbal de confruntare din 08.02.2016, prin care s-a efectuat confruntarea între inculpat și partea vătămată, din cadrul căruia reiese că inculpatul Coban Iurie a recunoscut faptul că a avut întâlnire cu partea vătămată la stația PECO din mun. Chișinău, sectorul Ciocana;

- consideră că instanța de apel urma să rețină latura obiectiva a infracțiunii determinată în acțiunile inculpatului Coban Iurie, care s-a manifestat prin anumite procedee psihologice de înșelăciune, acțiuni directe utilizate, sub pretextul însușirii sumei de 25000 euro. Sau altfel din declarațiile părții vătămate rezultă că inițial inculpatul pretindea de la partea vătămată

suma de 30000 euro pentru a importa blănuri din Turcia, însă din considerentele că partea vătămată i-a comunicat că dispune de doar 25000 euro, ultimul a fost de acord la suma în cauză. Totodată în cazul dat, din speță și din materialele cauzei penale rezultă că partea vătămată urma să importe din Turcia blănuri, pe când inculpatul invocă ca banii respectivi erau predestinați pentru procurarea de citrice pentru a fi transportate în Federația Rusă. Cu toate că inculpatul a invocat că urma să procure citrice pentru export în Federația Rusă, declarațiile acestuia urmează a fi apreciate critic, neexistând careva acte confirmative;

- instanța de apel nu s-a expus în privința declarațiilor martorului Yildiz Șenol, din declarațiile cărora rezultă că urma să fie transportatorul citricelor, fără a putea da răspuns referitor la prețului livrărilor, costul combustibilului, distanțele parcurse, modalitatea de încărcare, etc.;

- poziția inculpatului a fost combătută și prin declarațiile martorilor Lupu Igor și Popa Roman, depozițiile cărora sunt în plină coraborare cu depozițiile părții vătămate. Instanța nu a dat apreciere nici faptului că martorul pe nume Sergiu (Makeev Serghei) invocat de inculpat, din declarațiile părții vătămate este o persoană apropiată inculpatului;

- instanța de apel nu a dat nici o apreciere probei materiale, invocate de acuzare cum ar fi, Dispoziția de încasare nr. 197, emisă la 07.12.2012 și factura seria XA nr. 3063801 din 07.12.2012 (prin care se confirmă încasarea de la Coban Iurie a sumei de 471000 lei în beneficiul SRL "Ecoleasing" pentru achiziționarea automobilului de model "Mercedes-Benz E-220",

- instanța de apel urma să aprecieze critic declarațiile inculpatului și a martorului Șenol Yildiz și să le califice drept o metoda de apărare în scop de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise deoarece această versiune nu coroborează cu celelalte probe;

- consideră că instanța de fond prin sentința din 19.06.2019, corect a dat apreciere probatoriului administrat, stabilindu-i vinovăția lui Coban Iurie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal;

5.2 Avocatul Bevziuc Rodica în recursul ordinar declarat în numele părții vătămate Gheorghiuța Andrei a invocat următoarele argumente:

- instanța de apel a interpretat eronat normele dreptului material și procedural, punând prioritate unor probe neconstatate în cadrul ședințelor judiciare, nu a elucidat și determinat circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, n-a ținut cont de faptul eliminării și excluderii tuturor contradicțiilor, totodată a ignorat să reflecte în decizie argumentarea preferinței unor probe față de altele, și nu s-a expus asupra tuturor probelor invocate de către acuzare;

- probele apărării nu au fost cercetate în cadrul ședinței de judecată deși acestora li s-a dat prioritate la adoptarea decizie de achitare;

- menționează că instanța de fond corect a constatat faptul, că toate actele procesual penale întocmite în speță, ca ordonanța de bănuire, ordonanța de

învinuire, inclusiv și ordonanțele de prelungire a termenului desfășurării urmăririi penale sunt absolut legale, or atâta timp cât la originea procesului penal a stat plângerea părții vătămate, preluarea versiunii ultimului de către organul de urmărire penală a fost necesară derulării acțiunilor de urmărire penală în sensul verificării acesteia și constatării faptei infracțiunii;

- la fel constată vădit neîntemeiat și argumentul instanței de apel cu referire la întreruperea termenului desfășurării urmăririi penale, or la materialele dosarului se atestă ordonanțele organului de urmărire penală din 26.02.2015 (f/d 8. Vol. 1) și 26.03.2015 (f/d 12. Vol. 1), în motivarea căreia s-a menționat expres că termenul urmăririi penale expiră la 26.03.2015, din care motiv, consideră că nu poate fi acceptată o ipoteză de întrerupere a termenului în cauză la 27.02.2015 și la acest capitol nu pot fi aplicate prevederile art. 251 Cod de procedură penală;

- prin ordonanța din 07.07.2014 Coban Iurie Ion a fost pus sub învinuire în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, învinuirea fiind completată prin ordonanța Procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oxana Cazacu din 25.02.2016, iar la data de 04.10.2018, în cadrul ședinței de judecată, acuzatorul de stat Ad. Scutaru a modificat învinuirea adusă lui Coban Iurie Ion conform modificărilor Codului Penal R. Moldova;

- în cauza penală dată prin ordonanța organului de urmărire penală din 31.12.2013 Gheorghiuța Andrei a fost recunoscut în calitate de parte vătămată, iar prin ordonanța din 04.02.2016 Gheorghiuța Andrei a fost recunoscut în calitate de parte civilă;

- martorii acuzării cât și celelalte probe cercetate în cadrul instanței de judecată confirmă că Coban Iurie a săvârșit infracțiunea incriminată;

- declarațiile martorului Șenol Yildiz, care au fost puse la baza decizie de achitarea a inculpatului sunt contradictorii;

- divergențele prezentate în declarațiile martorilor acuzării sunt de o natura nesemnificativa și irelevantă, care nu afectează esența celor declarate, ultimii descriind secvențe conform propriei percepții;

- instanța de apel a pus la baza soluției de achitare declarațiile martorilor audiați în instanța de fond, fără a purcede la verificarea acestora;

6. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la

faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul constată că, cererile de recurs declarate de către procurorii în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și Plîngău Alexandru și de către avocatul Bevziuc Rodica în numele părții vătămate Gheorghiuța Andrei, sunt bazate pe temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) *pct. 6* Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Totodată, din textele recursurilor Colegiul Penal lărgit atestă, că autorii critică soluția instanței de apel, de achitare a lui Coban Iurie de sub învinuirea adusă în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Codul penal, făcând referire la probele administrate de organul de urmărire penală, care nu au fost cercetate suficient în cadrul ședințelor de judecată, indicând că, fapta prejudiciabilă comisă de către Coban Iurie este confirmată pe deplin de întregul sistem de probe pertinente administrate la cauza penală, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursurile declarate și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul Penal lărgit constată că criticile aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecății, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Astfel, din conținutul părții descriptive a deciziei atacate (f.d. 190-196, vol. IV), rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art.101, 414, 417, 419 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză or, aceasta judecând cauza nu a întreprins toate măsurile necesare de a elucida circumstanțele esențiale ale cauzei.

Verificând materialele cauzei prin prisma argumentelor formulate de recurenți, Colegiul Penal lărgit reține, că potrivit rechizitoriului, Coban Iurie a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal – *"dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari"*. (f.d. 230, vol. II)

De asemenea, în conținutul rechizitoriului, întocmit la 10.10.2016, a fost descrisă următoarea situație de fapt: *"acționând intenționat, din interes material și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, pe data de 02 decembrie 2012, aflându-se pe teritoriul stației „Rompetrol” situată pe str. M. Sadoveanu nr. 2 mun. Chișinău, prin înșelăciune, sub pretextul deschiderii unei afaceri comune sub formă de import de blănuri din Turcia și comercializarea în piețele din Chișinău, a primit de la Gheorghiuța Andrei suma de 25 000 de euro, ceea ce conform cursului valutar din acea perioadă constituie echivalentul a 399 750 lei, iar după primirea*

banilor nu și-a onorat promisiunea asumată, banii primiți i-a însușit, folosindu-i în interesele sale personale, fapt prin care i-a cauzat lui Gheorghita Andrei o daună materială în proporții deosebit de mari”.

Conform Ordonanței din 04 octombrie 2018 privind modificarea învinuirii în ședința de judecată, înaintată de acuzatorul de stat Adrian Scutaru, ținând cont de faptul că în cadrul desfășurării procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța de judecată, fără a agrava situația inculpatului, a fost modificată învinuirea după cum urmează: *”la 02 decembrie 2012, aflându-se pe teritoriul stației PECO „Rompetrol” situată pe str. M. Sadoveanu 2, mun. Chișinău, acționând intenționat, din interes material și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a lui Gheorghita Andrei, folosindu-se de relațiile de încredere care s-au format cu acesta și prezentând ultimului ca adevărată o faptă mincinoasă, privind deschiderea unei afaceri comune sub formă de import de blănuri din Turcia și comercializarea lor în piețele din mun. Chișinău, a primit de la Gheorghita Andrei suma de 25 000 de euro, ceea ce conform cursului valutar din acea perioadă constituie echivalentul a 399 750 de lei, iar după primirea banilor nominalizați, i-a însușit în interese personale, fapt prin care i-a produs lui Gheorghita Andrei daune în proporții deosebit de mari.*

Astfel, prin acțiunile sale, Coban Iurie a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, escrocherie, după indicii calificativi „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune în proporții deosebit de mari”. (f.d. 105, vol. III).

În conformitate cu prevederile art. 8 din Codul penal - caracterul infrațional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Conform art.10 Cod penal (efectul retroactiv al legii penale):

(1) Legea penală care înlătură caracterul infrațional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

(2) Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. Aspectele evidențiate mai sus prezintă importanță deosebită, deoarece rolul lor este de a determina în final încadrarea juridică a faptei imputabilă inculpatului, atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării acestui dosar, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia.

În jurisprudența sa constantă Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește cu fiecare ocazie posibilă că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia.

Vorbind despre importanța încadrării juridice a unei fapte, Colegiul face

trimitere la dispozițiile art. 6 § 3 lit. a) din Convenție, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „*acuzăției*” aduse persoanei deferite judecății. Principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecății în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu.

În sensul art. 296 Cod de procedură penală, rechizitoriul este actul de sesizare al instanței de judecată, care este compus din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea învinuitului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal dacă se constată asemenea temeiuri. Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă.

În completarea ultimei sintagme de mai sus, urmează de concretizat că, prin „*încadrarea juridică*” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal.

Componenta de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componentei de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Semnul componentei de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componentei de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

Articolul 6 § 3 lit. a) din Convenția Europeană îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat cu privire la încadrarea juridică a faptelor, dar și cu privire la cauza acuzației, adică privitor la expunerea detaliată a faptelor materiale pentru care este acuzat și pe care se bazează acuzația (cauza Pelissier și Sassi contra Franței nr. 2544/94 pct. 52-54, CEDO 1999-II). Sfera de aplicare a acestei dispoziții trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție. În materia penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane constituie o condiție esențială a echității procedurii. Dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauza acuzației trebuie analizat în lumina dreptului inculpatului de a-și pregăti o apărare eficientă pentru a răspunde coerent, prompt și adecvat acuzației înaintate.

De asemenea, Colegiul constată că instanța de apel a interpretat eronat normele dreptului material și procedural, punând prioritate unor probe

neconstatate în cadrul ședințelor judiciare, nu a elucidat și determinat circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, n-a ținut cont de faptul eliminării și excluderii tuturor contradicțiilor, totodată a ignorat să reflecte în decizie argumentarea preferinței unor probe față de altele, și nu s-a expus asupra tuturor probelor invocate de către acuzare.

Faptul, acordării priorității probelor apărării, care nici n-au fost cercetate integral în cadrul instanței de apel, deși acest fapt a fost solicitat, pune la îndoială temeinicia decizie adoptate.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: *dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.*

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

Colegiul notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În conformitate cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Reieșind însă din conținutul deciziei atacate cu recurs, Colegiul atestă că instanța de apel a pronunțat o hotărâre motivată succint, în termeni vagi și cu conținut ambiguu, din al cărei descriptiv nu rezultă motivele pe care se întemeiază soluția adoptată, fără a fi cercetate amănunțit și mult aspectual probele care au conturat convingerea instanței pentru a hotărî în sensul celor indicate în dispozitiv.

Așadar, analizând decizia atacată, Colegiul Penal lărgit concluzionează

că instanța de apel, pronunțând decizia privind achitarea inculpatului Coban Iurie, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că *nu există faptul infracțiunii* - nu a supus unei analize obiective cumulul de probe, adus în susținerea învinuirii, nu le-a dat o apreciere corespunzătoare prevederilor art.101 Cod de procedură penală, concluzionând incert că *"acuzarea nu a demonstrat în afara oricărui dubiu rezonabil că inculpatul Coban Iurie a primit, de fapt, suma de 25 000 de euro de la Gheorghiza Andrei"*.

Or, aceasta la pct. 12 din decizia contestată (f.d. 192-194, vol. IV), doar a trecut în revistă mijlocele probatorii administrate pe caz, fără a oferi propria apreciere a acestora așa cum o cer prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală și prevederile art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală.

Mai mult potrivit pct. 12 a deciziei, se constată că instanța de apel a trecut în revistă declarațiile martorului Șenol Yildiz date în ședința de judecată a instanței de fond și a neglijat în totalitate declarațiile făcute de ultimul urmare a executării cererii de comisie rogatorie. Declarațiile martorului Șenol Yildiz prezintă interes pentru soluționarea justă cauzei penale și urmează fi supuse unei analize minuțioase. Ignorarea contradicțiilor evidente în declarațiile date de acesta, fără a fi analizate în coroborare cu celelalte probe se apreciază drept motivare insuficientă a decizie pronunțate.

Vis-a-vis de argumentele instanței de apel asupra divergențelor prezentate în depozițiile martorilor Lupu Igor și Popa Roman, instanța de recurs menționează că orice divergență în declarațiile unor părți procesuale urmează a fi apreciată sub aspectul relevanței ei și dacă aceasta este în măsură de a afecta esența celor declarate. Or, atât Lupu Igor cât și Popa Roman la audierea lor în calitate de martori, au fost avertizați pe cauza dată, că poartă răspundere în temeiul art. 312 Cod penal pentru prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase. În acest sens, nu este argumentată concluzia instanței privind aspectul viciat al declarațiilor acestor martori.

La baza soluției de achitare, instanța de apel a pus declarațiile inculpatului Coban Iurie, fără a ține cont de metodele de apărare și dreptul acestuia de a nu se autoincrimina, sau ultimul pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit penal pentru depunerea declarațiilor intenționat false, decât în cazurile expres prevăzută de legea procesual penală.

Colegiul Penal lărgit constată că deși instanța de apel a reținut prezența unor contradicții în declarațiile părții vătămate și unor martori în coraport cu cele declarate de inculpat, nu a purces nemijlocit la înlăturarea acestora prin audierea lor în ședința de judecată. Or, la baza achitării inculpatului Coban Iurie de învinuirea în baza art. 190 alin. (5) Cod penal a stat temeiul prevăzut la art. 387 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, cu alte cuvinte nu a fost constatat faptul transmiterii banilor de către partea vătămată Gheorghiza Andrei către inculpatul Coban Iurie, deși potrivit celor declarate de partea vătămată și martorii oculari Lupu Igor și Popa

Roman, cât și nemijlocit martorul apărării, Cocoș Valentin, se pare că se constată alte circumstanțe, cărora instanța de apel, primind cauza la rejudecare, urmează să le dea apreciere în coroborare cu întregul cumul de probe prezente la materialele cauzei penale.

Colegiul Penal lărgit mai constată că instanța de apel în descriptivul deciziei pronunțate nu a dat absolut nici o apreciere probelor materiale, invocate de acuzare, cum ar fi *informația aferentă traversării frontierei de stat a inculpatului și părții vătămate, documentele ridicate de la SRL „Eco Leasing”, adică copia facturii de expediție, precum și copia dispoziției de încasare a numerarului la 07.12.2012, care confirmă încasarea de la Coban Iurie în numerar suma de 471 000,00 lei, pentru achiziționarea automobilului de model “Mercedes-Benz E-220”.*

Astfel, din textul deciziei contestate Colegiul reține că, concluziile instanței de apel formulate poartă un caracter general asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Totodată, având în vedere circumstanțele cauzei și materialele dosarului Colegiul notează că aspectele care urmau a fi stabilite de către instanța de apel la adoptarea sentinței de achitare în privința inculpatului și, astfel la casarea sentinței de condamnare emise de către prima instanță, nu puteau fi examinate în mod corespunzător, în cadrul unui proces echitabil, fără o evaluare directă a probelor prezentate de către acuzare.

În acest sens, Colegiul mai reține că, instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală or, a apreciat selectiv și în mod superficial totalitatea probelor prezentate de acuzare întru confirmarea vinovăției inculpatului Coban Iurie.

Din considerentele expuse, Colegiul Penal lărgit conchide că, în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate, ceea ce duce la casarea totală a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, argumentând clar concluziile sale, ținând cont de

motivele expuse în pct. 6 din prezenta decizie.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorii în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și Plîngău Alexandru și de către avocatul Bevziuc Rodica în numele părții vătămate Gheorghiuța Andrei, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2020, în cauza penală în privința lui *Coban Iurie* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **20 ianuarie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion